

in de werkelijkheid. Nergens vermeed Kelder zoo consequent elk werkelijkheidsgevoel, elke poging om zijn voorstelling werkelijk te doen schijnen.

Het is van die opvatting uit dat zijn reeks gezien moet worden. Wie haar wil naderen van een anderen kant, een realisme eischt waar geen enkele werkelijkheid punt van uitgang was, doet beter zich maar dadelijk af te wenden. Wie hongert naar vleesch en bloed, naar mondkost voor de oogen, zal hier nooit voedsel vinden.

Kelder's portret is niet een portret volgens gangbare smaken en opvattingen. Het is een coloristische interpretatie zoo min zonder fantasie als zonder psychologie, doch deze is, ondergeschikt gehouden aan een opvatting der te schilderen persoonlijkheid die meer intuïtief ontstaan dan uit analyse gewonnen is, allerminst scherp, meer een suggestie welke van een houding, een lijnbeloop, de kleur uitgaat. Het zijn waarschijnlijk evenmin documentaire als objectieve portretten. Maar wie in de stilte der late avond- en vroege ochtenduren leeft alleen met zijn gedachten en dan zijn wezenlijkste leven leeft, ziet dat op zijn portret door Kelder begrepen en uitgedrukt. Zooals de faun of de rattenvanger die bij vergissing aan een tafel eet en vermomd als een heer in rok gaat naar repetitie of trein, voor Kelder een faun is, altijd pijpend, zelf-vergeten en verliefd, met de magische sfeer der muziek om zich heen in de kleur, met in de lijnen het melodische spel waaraan kop en handen indachtig gehoorzamen. Kop en handen. Slechts voor zoover de kleeding van belang is ter bepaling van het wezen, wordt zij niet als „bijwerk" behandeld. Kan ik mij van geen der portretten van Stotijn herinneren wat hij draagt, bij Bierens de Haan gaat dat al beter. Doch de zwarte robe tegen droesem-rooden fond van een der portretten, de staande kniefiguur van mevrouw Kelder maakt een intrinsiek deel uit van dat portret als een geheel-van-kleur, maar ook omdat het zwart tegen rood gezien de hoogte van het formaat accentueert, het rank-rijzende der gestalte, een karakteristieke houding. Dan nog omdat dit zwarte toilet door een vrouw *gedragen* wordt, tenslotte omdat het zwart handen, hals en hoofd doet uitkomen, het sterkst de handen tegen het zwart der robe zelf gezien — en van de psychologische gegevens zijn hier de handen juist het belangrijkste. Waar noodig in verband met de portret-conceptie kan Kelder een schilder van de stof zijn (het zelf-portret met hoogen hoed en witten halsdoek!) zooals hij een schilder is van de huid en van het vleesch — ook dat van vruchten.

De laatste jaren keerde het stilleven terug op zijn tentoonstellingen, maar het was een ander stilleven dan dat der eerste periode. Er bleek iets mee gekomen van de tochten in